

CONCEPTIA
reflectării campaniei electorale pentru alegerile parlamentare de către instituțiile
audiovizualului din Republica Moldova

I. Dispoziții generale

1. Reflectarea campaniei electorale pentru alegerile parlamentare – 2009 se va desfășura în conformitate cu Constituția Republicii Moldova, Codul electoral, Codul Audiovizualului, actele internaționale la care Republica Moldova este parte, actuala Concepție și alte acte normative în vigoare.
2. Concepția stabilește modul, standardele și principiile generale de reflectare a campaniei electorale pentru alegerile parlamentare în instituțiile audiovizualului.
3. Concepția are scopul să asigure respectarea principiilor unei reflectări echitabile, echilibrate și imparțiale a alegerilor parlamentare de către instituțiile audiovizualului, protejarea libertății de exprimare, stabilirea unor norme obligatorii pentru aplicarea în practică a acestor principii de către jurnaliști, concurenții electorali, oamenii politici antrenați în campania electorală și instanțele judecătorești.
4. Principiile reflectării echitabile, echilibrate și imparțiale a alegerilor parlamentare sînt obligatorii și pentru instituțiile audiovizualului din alte țări, care au acces legal în spațiul informațional al Republicii Moldova. În cazul unor încălcări, responsabilitatea revine titularilor de licență.
5. Elaborarea și realizarea emisiunilor, a buletinelor de știri în perioada electorală se va efectua de către instituțiile audiovizualului în conformitate cu Hotărârile Comisiei Electorale Centrale și ale Consiliului Coordonator al Audiovizualului.
6. Instituțiile audiovizualului își vor asuma obligațiunea de a fi obiective, de a nu influența mesajul politic al concurenților electorali și de a nu admite nici un fel de presiuni, de a promova transparența în realizarea emisiunilor electorale, informînd partidele, formațiunile politice, organismele neguvernamentale, observatorii și organizațiile internaționale, care vor mediatiza campania electorală în mass-media, despre programele electorale și modalitățile de conlucrare cu partidele și formațiunile politice.
7. Concurenții electorali participă pe bază de egalitate în campania electorală, beneficiind de un tratament nediscriminatoriu la utilizarea mijloacelor de informare în masă
8. Pînă la demararea campaniei electorale, instituțiile audiovizualului, publice sau private, vor informa publicul larg despre prevederile electorale din Constituția Republicii Moldova, Codul Electoral. De asemenea, vor transmite gratuit și prioritar comunicatele informative, spoturile promoționale și informațiile ce parvin de la Comisia Electorală Centrală privind organizarea și desfășurarea alegerilor.
9. Comisia Electorală Centrală și Consiliul Coordonator al Audiovizualului, în perioada campaniei electorale, supraveghează respectarea pluralismului de opinii, soluționează litigiile dintre concurenții electorali privind accesul la timpul de antenă și alte aspecte ce țin de aplicarea prezentei Concepții, în conformitate cu legislația în vigoare.
10. Litigiile apărute între concurenții electorali și instituțiile audiovizualului, publice sau private, sînt soluționate de către Comisia Electorală Centrală, Consiliul Coordonator al Audiovizualului și instanța de judecată în conformitate cu legislația în vigoare a Republicii Moldova. Hotărârile Comisiei Electorale Centrale și ale Consiliului Coordonator al Audiovizualului pot fi atacate în instanța de judecată în conformitate cu legislația în vigoare a Republicii Moldova.

II. Agitația electorală și modalitatea plasării publicității electorale prin intermediul instituțiilor publice și private ale audiovizualului

11. Acordând timpi de antenă unui concurent electoral pentru propagarea pozițiilor sale, radiodifuzorul trebuie să ofere, de asemenea, în cadrul aceluiași gen de programe, timpi de antenă altor concurenți electorali, fără tergiversări neîntemeiate și fără a favoriza un partid anume.
12. Emisiunile cu caracter electoral vor fi programate în orele de maxima audiență și se vor evidenția prin mijloace acustice și/sau vizuale unice pentru identificarea și separarea lor de alte emisiuni. De asemenea, pentru contabilizarea timpilor de antenă emisiunile cu caracter electoral se vor difuza numai cu genericul "Electorală 2009".
13. În spoturile de publicitate, emisiuni și dezbateri electorale nu pot fi difuzate imagini reprezentând instituțiile Președinției, Parlamentului sau ale administrației publice centrale și locale.
14. Instituțiile audiovizualului, publice sau private, desemnează prin ordin unul sau câțiva reprezentanți care coordonează toată activitatea electorală a instituției în perioada campaniei electorale.
Numele de familie, telefoanele de serviciu și de la domiciliu, faxul și adresa electronică a responsabilului se comunică Comisiei Electorale Centrale și Consiliului Coordonator al Audiovizualului.
15. Reprezentanții instituțiilor audiovizualului se bucură de aceleași drepturi ca și observatorii acreditați.
16. La solicitarea concurenților electorali, instituțiile audiovizualului pot oferi, contra plată, în conformitate cu tarifele în vigoare, servicii de filmare, înregistrare, montare, sonorizare, grafică computerizată, pentru realizarea spoturilor publicitare electorale.
17. Instituțiile audiovizualului sînt obligate să asigure confidențialitatea materialelor electorale pînă la difuzarea lor.
18. Afirmațiile făcute de concurenții electorali nu trebuie să aducă prejudicii onoarei sau imaginii altor partide, formațiuni politice sau candidați independenți.
19. Persoanele care dețin posturi de răspundere în administrația de stat, angajate în campania electorală, nu vor acorda interviuri și nu vor face declarații, spre a comunica informații din domeniul lor de activitate, pentru a nu folosi acest prilej pentru propaganda electorală.
20. Instituțiile audiovizualului, publice și private, vor evita prezentarea oricărei participări a concurenților electorali la evenimente sportive, emisiuni de divertisment, emisiuni concurs, talk-show-uri, cu excepția emisiunilor cu caracter electoral.
21. Evoluarea concurenților electorali în calitate de prezentatori de știri, realizatori sau moderatori de alte tipuri de programe audiovizuale în perioada campaniei electorale este interzisă.
22. Redactorii emisiunilor informative ale posturilor de radio și televiziune, publice și private, nu vor comenta campania electorală. De asemenea, nu pot fi însoțite de comentarii materialele electorale, atît ale Consiliului Coordonator al Audiovizualului și Comisiei Electorale Centrale, cît și ale concurenților electorali.
23. Posturile publice și private de radio și televiziune care emit pe cale radioelectronică, în timpul campaniei electorale, nu vor prezenta concurenți electorali în buletinele lor de știri.
24. Publicitatea electorală nu poate fi inclusă în buletinele de știri sau alte programe informative, în emisiunile pentru copii sau cele educaționale, în emisiunile religioase, sportive, culturale, artistice etc.
25. Instituțiile audiovizualului nu vor pune pe post materialele semnate de concurenții electorali care conțin insulte ce lezează onoarea și demnitatea persoanei.
26. Instituția audiovizualului nu poartă răspundere pentru conținutul mesajului difuzat de către concurenții electorali în cadrul timpului de antenă, aceasta revenind autorului (autorilor) declarațiilor și materialelor prezentate.

27. În cazul utilizării unor materiale de arhiva audiovizuală se va face mențiunea “imagini de arhivă” cu indicarea datei filmării. Asemenea materiale nu pot fi utilizate în cazul în care ar denatura imaginea concurentului electoral sau ar deforma sensul inițial al materialului utilizat.
28. Emisiunile electorale vor fi realizate în direct sau înregistrate în parametrii timpului de antenă alocat, conform doleanțelor concurenților electorali.
29. Refuzul instituției audiovizualului privind difuzarea materialelor cu caracter electoral în cadrul timpului de antenă oferit poate fi contestat la Comisia Electorală Centrală și Consiliul Coordonator al Audiovizualului.
30. Instituțiile audiovizualului, publice și private, vor crea tuturor concurenților electorali condiții egale la procurarea timpului de antenă, respectând principiul unui tratament echitabil, echilibrat și imparțial.
31. Timpul de antenă oferit de instituțiile audiovizualului se acordă la unele și aceleași ore de emisie stabilite pentru întreaga campanie electorală și egal pentru toți concurenții electorali.
32. Timpul de antenă se pune la dispoziția concurenților electorali, în baza cererii, doar după înregistrarea acestora de către organul electoral respectiv.
33. Concurenții electorali beneficiază de timp de antenă din momentul înregistrării lor la Comisia Electorală Centrală. Oferta pentru timpul de antena se prezintă instituțiilor publice ale audiovizualului în termen de 48 de ore, iar celorlalte instituții ale audiovizualului - în termen de 72 de ore de la înregistrare, pentru întreaga perioadă electorală. Timpul de antenă se pune la dispoziția concurenților electorali în timp de 12 ore de la prezentarea ofertei conform ordinii de adresare.
34. Agitația electorală se va face contra plată la posturile publice și private de radio și televiziune, în baza contractelor încheiate de părți. Plata pentru timpul de antenă acordat concurenților electorali nu poate depăși plata încasată în mod obișnuit pentru publicitatea comercială.
35. Timpul de antenă contra plată, se oferă în orele de maximă audiență, separat de publicitatea comercială. Telespectatorii și radioascultătorii sînt informați prin subtitre și/sau vocal că mesajul constituie publicitate electorală contra plată.
36. Timpul de antenă contra plată, acordat și programat la solicitarea concurentului electoral, dar neutilizat din vina lui, nu se recuperează.
37. Timpul de antenă contra plată, acordat și programat la solicitarea concurentului electoral, dar neutilizat din cauza defecțiunilor tehnice ale utilajului de transmisie al instituției audiovizualului va fi reprogramat conform Reglementărilor interne.
38. Concurenții electorali sînt obligați să prezinte instituțiilor audiovizualului înregistrările spoturilor electorale nu mai tîrziu de 24 de ore pînă la difuzare.
39. Durata spoturilor publicitare cu caracter electoral nu va fi mai mică de 20 de secunde.
40. Timpul de antenă se va folosi pentru:
 - expunerea programelor concurenților electorali;
 - agitația electorală (reportaje de la adunări, mitinguri, întruniri cu alegatorii);
 - transmiterea apelurilor, declarațiilor, altor materiale cu caracter electoral, spoturilor publicitare electorale, separate de celelalte programe prin generic, specificîndu-se că este vorba de publicitate electorală.
41. Emisiunile electorale și intervențiile concurenților electorali vor fi anunțate din timp (cu cel puțin 24 de ore) de către posturile de radio și televiziune, acestea se difuzează în limba de stat și nu vor fi reprogramate, decît în cazul defecțiunilor tehnice. În cazul în care anumiți concurenți electorali reprezintă minoritățile naționale, limba de expunere o stabilesc concurenții electorali, persoanele lor împuternicite sau responsabilul de relațiile cu instituția audiovizualului.
42. Difuzarea rezultatelor sondajelor de opinie, precum și a altor genuri de pronosticuri electorale va înceta cu 5 zile calendaristice înainte de data alegerilor.
43. În ziua alegerilor, pînă la închiderea secțiilor de votare, se interzice difuzarea rezultatelor chestionării alegătorilor privind participarea la vot și voința exprimată (exitpool).

44. Rezultatele sondajelor de opinie cu tematica electorală vor fi însoțite de următoarele informații:

- denumirea organizației care a efectuat sondajul;
- data sau intervalul de timp în care a fost efectuat sondajul și metoda utilizată;
- dimensiunea eșantionului și marja maximă de eroare;
- cine a solicitat și cine a plătit sondajul.

III. Timpul de antenă contra plată

45. Instituțiile publice ale audiovizualului sînt obligate, iar cele private sînt în drept să acorde timp de antenă contra plata tuturor concurenților electorali, respectînd principiul unui tratament echitabil, echilibrat și imparțial, pe întreaga durată a campaniei electorale, după cum urmează:

- pentru fiecare partid, organizație social-politică înregistrat în calitate de concurent electoral – nu mai mult de 120 de minute la un post de televiziune și 120 de minute la un post de radio;

46. Durata timpului de antenă contra plată ce poate fi acordat unui concurent electoral pe parcursul unei zile nu va depăși 2 minute la fiecare televiziune și 2 minute la fiecare post de radio. Concurentul electoral este în drept să utilizeze timpul de antenă contra plată în mod eșalonat, în conformitate cu orarul timpului de antenă stabilit în Reglementările interne.

IV. Dezbaterile electorale

47. Instituțiile publice ale audiovizualului sînt obligate, iar instituțiile private sînt în drept să organizeze pe parcursul întregii campanii electorale dezbateri publice în condiții echitabile pentru toți concurenții electorali. Dezbaterile vor fi organizate numai după expirarea termenului prevăzut de Codul electoral pentru înregistrarea concurenților electorali. Instituțiile audiovizualului pot oferi pentru dezbaterile electorale nu mai puțin de 90 de minute pe zi pentru una sau mai multe emisiuni.

48. La dezbaterile electorale participă concurenții electorali sau reprezentanții lor. Tematica dezbaterilor electorale este stabilită de instituția audiovizualului, în urma consultărilor prealabile cu concurenții electorali.

49. Concurenții electorali vor fi invitați la dezbaterile electorale în formă scrisă, cu cel puțin 12 ore înainte de punerea pe post a fiecărei emisiuni, toți împreună sau în grupuri, formate în baza unuia dintre următoarele criterii:

- ordinii de prezentare la instituția audiovizualului a cererilor concurenților electorali;
- ordinii de înregistrare a concurenților electorali la Consiliul electoral de circumscripție respectiv;
- ordinii alfabetică a concurenților electorali;
- prin tragere la sorți.

50. Refuzul de a participa ori absența unui sau câtorva concurenți electorali la dezbateri se dau publicității și nu constituie temei pentru anularea sau suspendarea emisiunii. În cazul neparticipării unui sau câtorva concurenți electorali timpul rezervat lor este scos din volumul total al emisiiei și nu se recuperează.

51. Regulile de desfășurare a dezbaterilor sînt aduse la cunoștința concurenților electorali odată cu invitația de participare și, repetat, la începutul emisiunii de dezbateri electorale.

52. Instituțiile audiovizualului vor asigura, prin mijloace audio sau video, cronometrarea timpului într-un mod ușor sesizabil atât de participanți, cât și de public.

53. În emisiunile de dezbateri electorale nu se admite difuzarea materialelor publicitare în general și a celor cu caracter electoral în special.

54. În timpul dezbaterilor publice, concurenții electorali își exprimă liber opiniile. Totodată, se interzice:

- punerea în pericol a ordinii constituționale, a ordinii publice, a siguranței persoanelor și a bunurilor materiale;

- expunerea unor afirmații care pot aduce prejudicii demnității umane și onoarea persoanei;
- periclitarea secretelor protejate de lege;
- recurgerea la orice modalitate de exprimare care are ca efect defăimarea celorlalți candidați sau a reprezentanților acestora;
- combinarea de culori și/sau sunete care evocă simbolurile naționale ale Republicii Moldova ori ale altui stat, precum și imagini reprezentând instituțiile Președinției, Parlamentului sau ale administrației publice centrale și locale;
- utilizarea documentelor vizuale sau sonore în care apar personalități istorice din Moldova și de peste hotare;
- probarea eventualelor acuzații cu incidență penală sau morală aduse unui alt candidat;
- incitarea la ură sau discriminare pentru considerente de rasă, religie, naționalitate, sex, orientare sexuală sau etnie;
- să se îndemne la război, ura interetnică sau separatism teritorial;
- să se utilizeze documente care implică personalități ale vieții publice, fără acordul în scris al acestora sau al celor care le dețin drepturile.

55. Realizatorii și moderatorii emisiunilor de dezbateri electorale au următoarele obligații:

- să fie imparțiali;
- să asigure echilibrul necesar desfășurării emisiunii, oferind fiecărui participant la discuții posibilitatea de prezentare a opiniilor sale;
- să formuleze clar întrebările, fără a fi tendențioase sau părtinitoare;
- să asigure menținerea dezbaterii în sfera de interes a campaniei electorale și a tematicii stabilite;
- să intervină atunci când, prin comportamente sau exprimări, invitații încalcă prevederile actualei Concepții. În cazul în care invitații nu se conformează solicitărilor, moderatorul poate decide închiderea microfonului acestuia.

V. Reglementările interne ale radiodifuzorilor

56. În baza prezentei Concepții, timp de 5 zile după aprobarea ei de către Comisia Electorală Centrală, instituțiile audiovizualului elaborează și adoptă Reglementări interne de reflectare a campaniei electorale pentru alegerile parlamentare și le prezintă timp de 2 zile Comisiei Electorale Centrale și Consiliului Coordonator al Audiovizualului.
57. Reglementările interne ale Instituției publice Naționale a Audiovizualului Compania „Teleradio – Moldova” și ale Companiei “Gagauziya Radio Televizionu” se adoptă de către Consiliile de Observatori ale acestora. Reglementările interne ale celorlalte instituții ale audiovizualului se adoptă de administrațiile acestora.
58. Reglementările interne ale instituției audiovizualului vor stabili:
- programul emisiunilor cu caracter electoral;
 - condițiile de rezervare a timpului de antenă contra plată;
 - orarul timpului de antenă contra plata;
 - taxa pentru timpul de antenă contra plata;
 - modul de evidență a timpului de antenă acordat concurenților electorali;
 - principiul de programare și acordare a timpului de antenă.

VI. Dispoziții finale

59. Instituțiile private ale audiovizualului care nu doresc să se implice sub nici o formă în campania electorală, își fac publice intenția nu mai târziu de 5 zile din data publicării prezentei Concepții, informând în scris Comisia Electorală Centrală și Consiliul Coordonator al Audiovizualului.
60. În ziua precedentă alegerilor și în ziua alegerilor, în cadrul emisiunilor informative, toate posturile de radio și televiziune, publice și private, nu vor transmite decât comunicate primite de la Comisia Electorală Centrală, consiliile electorale de circumscripție și informații privind desfășurarea votării.

61. Până la închiderea secțiilor de votare se interzice difuzarea interviurilor cu alegatorii, despre numărul de voturi întrunite de concurenții electorali pe parcursul zilei și despre șansele lor și ale altor programe ce conțin agitație electorală, fățișă sau mascată.
62. Benzile înregistrate și fonogramele cu emisiuni electorale (legate de campania electorală, inclusiv emisiunile “în direct”) se păstrează cel puțin 3 luni de la data difuzării lor. În caz de examinare a litigiilor, perioada de păstrare a acestora va fi prelungită la decizia (demersul) Comisiei Electorale Centrale, Consiliului Coordonator al Audiovizualului sau a instanței de judecată.
63. Instituțiile audiovizualului sînt obligate să țină evidența timpului de antenă, oferit participanților la campania electorală și zilnic să prezinte prin fax Consiliului Coordonator al Audiovizualului informația despre volumul de emisie electorală pe ziua precedentă; la cererea Comisiei Electorale Centrale și a Consiliului Coordonator al Audiovizualului - să prezinte materialele video și audio împreună cu copiile contractelor.
64. Autorităților publice se interzice implicarea în activitățile jurnaliștilor din cadrul instituțiilor audiovizualului, pentru a nu influența alegerile.
65. Comisia Electorală Centrală aduce la cunoștința prin mijloacele de informare în masă prezenta Concepție tuturor concurenților electorali; Consiliul Coordonator al Audiovizualului aduce la cunoștință prezenta Concepție tuturor instituțiilor audiovizuale din Republica Moldova.
66. Nerespectarea prezentei Concepții în perioada campaniei electorale de către instituțiile audiovizualului atrage după sine aplicarea măsurilor prevăzute de legislația în vigoare a Republicii Moldova, inclusiv retragerea licențelor de emisie.

SURSA: <http://www.cca.md/?p=31>

**Așteptăm opiniile și sugestiile DVS vis-a-vis de
Proiect la adresa electronică a Consiliului
Coordonator al Audiovizualului - office@cca.md**